Békés Megye Integrált Területi Programja

2021-2027

TERVEZET

Cím	**Békés Megye Integrált Területi Programja**
Verzió	**v26**
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	*[határozat száma és megnevezése]* *[határozat megjelenésének dátuma]*
Kormánydöntés határozatszáma / IH jóváhagyó levél iktatószáma és dátuma:	*[határozat száma és megnevezése / IH jóváhagyó levél iktatószáma]* *[határozat megjelenésének / kiértesítés dátuma]*
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plusz)
Érintett földrajzi terület:	**Békés megye**

ITP felelős szervezet:	Békés Megyei Önkormányzat Hivatala
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Méhi Gabriella, osztályvezető E-mail: mehi.gabriella@bekesmegye.hu, Tel.: 66/441-141
ITP felelős szervezet címe:	5601 Békéscsaba, Árpád sor 18.

Békéscsaba, 2021. június

Készítette: EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

EX ANTE
TANÁCSADÓ IRODA

Tartalom

Verziókövetés ***4***

1. Az Integrált területi program (ITP 2021-27) viszonya a területfejlesztési program céljaihoz ***5***

1.1. A megyei területfejlesztési program egyes céljai *5*

1.2. A célokhoz kapcsolódó megyei prioritások, azok tervezett intézkedései *7*

1.3. Az ITP 2021-27 tervezési körülményeinek rövid bemutatása *12*

2. A megye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata ***13***

3. A megye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata ***16***

3.1. A megye kapcsolatrendszerének rövid ismertetése *16*

3.1.1. Megyén belüli térségi folyamatok bemutatása *16*

3.1.2. A megye városhálózata, az abból kiemelkedő városok, az ERFA 11. cikk alapján kiemelt városok köre, kijelölésük indoka *19*

4. Az ITP 2021-27 FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEINEK KIJELÖLÉSE - A megyei forrásfelhasználási módok ***20***

4.1. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód alá sorolt térségek azonosítása (I. forrásfelhasználási mód) *20*

4.1.1. Békéscsabai járás *20*

4.1.2. Gyulai járás *20*

4.2. A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá sorolt térségek azonosítása II-VIII. forrásfelhasználási módok) *21*

4.2.1. Mezőkovácsházai járás földrajzi célterület (IV. forrásfelhasználási mód) *21*

4.2.2. Sarkadi járás földrajzi célterület (VI. forrásfelhasználási mód) *21*

4.2.3. Békési járás földrajzi célterület (II. forrásfelhasználási mód) *21*

4.2.4. Gyomaendrődi járás földrajzi célterület (III. forrásfelhasználási mód) *22*

4.2.5. Orosházi járás földrajzi célterület (V. forrásfelhasználási mód) *22*

4.2.6. Szarvasi járás földrajzi célterület (VII. forrásfelhasználási mód) *22*

4.2.7. Szeghalmi járás földrajzi célterület (VIII. forrásfelhasználási mód) *22*

4.2. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módja (IX. forrásfelhasználási mód) *23*

5. A projektkiválasztás az ITP 2021-27 alapján - településdifferenciálás ***29***

5.1. Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód *29*

5.2. Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód *30*

5.3. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód *39*

6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az ITP 2021-27 dokumentummal ***40***

6.1. Békés Megye döntéshozatali rendszerének bemutatása *40*

6.2. A Területi Kiválasztási Kritériumrendszer *41*

7. Az ITP 2021-27 monitoringja és indikátorvállalásai ***45***

8. Az ITP 2021-27 ütemezése ***48***

MELLÉKLETEK ***49***

Ábrajegyzék

1. ábra: Békés Megye Integrált Területi Programjának viszonya a megyei területfejlesztési programhoz és a TOP Pluszhoz.....6

2. ábra: Békés megye járásai és a forrásfelhasználási módok kapcsolata.....28

Táblázatok

1. TÁBLÁZAT: A MEGYEI PRIORITÁSOK, CÉLOK ÉS TOP PLUSZ INTÉZKEDÉSEK KAPCSOLÓDÁSA.....11

2. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE ÉS A SZOMSZÉDOS MEGYÉK 2021-2027-ES IDŐSZAKRA VONATKOZÓ CÉLJAINAK KAPCSOLÓDÁSA.....14

3. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE TELEPÜLÉSEINEK BESOROLÁSA FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK SZERINT.....23

4. TÁBLÁZAT: A FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK FORRÁSALLOKÁCIÓJÁNAK ÖSSZEFOGLALÁSA.....27

5. TÁBLÁZAT: A BÉKÉSI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK.....32

6. TÁBLÁZAT: A GYOMAENDRŐDI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK.....33

7. TÁBLÁZAT: A MEZŐKOVÁCSHÁZAI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK.....34

8. TÁBLÁZAT: AZ OROSHÁZI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK35

9. TÁBLÁZAT: A SARKADI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK.....36

10. TÁBLÁZAT: A SZARVASI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK.37

11. TÁBLÁZAT: A SZEGHALMI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK 38

12. TÁBLÁZAT: AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG ÁLTAL ÉRVÉNYESÍTETT KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK 41

13. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMRENDSZERE.....43

14. TÁBLÁZAT: A MEGYEI TKR KRITÉRIUMOK KAPCSOLÓDÁSA AZ ITP-HEZ: BÉKÉS MEGYE. 44

15. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAMJA 2021-2027 INDIKÁTOR CÉLÉRTÉK VÁLLALÁSAI.....45

16. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027 FORRÁS ÜTEMEZÉSE.....48

VERZIÓKÖVETÉS

Jelen fejezetben az ITP 2021-27 első, kormány általi elfogadást követő változásokat szükséges időről-időre ismertetni, milyen okból és milyen jellegű változások történtek az előző elfogadott verzióhoz képest, ezek a módosítások milyen okokra vezethetők vissza.

A módosítások elfogadását követően az ITP 2021-27 dokumentumot új verziószámmal szükséges ellátni. A kormány által első alkalommal elfogadott ITP 2021-27 dokumentum viseli az 1.0 verziószámot. Amennyiben ezt követően olyan módosítást kíván a területi szereplő a dokumentumban kezdeményezni, amely nem igényel kormánydöntést, csak az Irányító Hatóság jóváhagyását, abban az esetben a verziószám második számjegyét szükséges csak folytatólagos számozás mentén eggyel növelni. A verziószám első számjegye akkor emelkedik egyet, amikor új kormánydöntés születik a módosított ITP 2021-27 dokumentumról, ez lesz a 2.0 verzió egészen addig, ameddig újabb kormánydöntést igénylő módosítás nem kerül kezdeményezésre. Két kormánydöntés között csak a verziószám második számjegye változtatható.

Az ITP 2021-27 dokumentum tervezése során az ITP Tervezet verziószáma a megye által tetszőlegesen választható meg.

1. AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (ITP 2021-27) VISZONYA A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM CÉLJAIHOZ

1.1. A megyei területfejlesztési program egyes céljai

A „Békés Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027” című dokumentum stratégiai program- és operatív program fejezetei a Területfejlesztési Koncepcióban rögzített hosszú- és középtávú célrendszerre építve határozzák meg Békés megye 2021-2027-es időszakra vonatkozó fejlesztési prioritásait. Az öt prioritás részletes tartalmának meghatározása az egyes intézkedésekhez kapcsolódva a potenciális kedvezményezetti kör, a releváns indikátorok és az előzetes forráskeret definiálását is jelenti, továbbá a prioritásonként – igény alapú – forrásallokáció mellett megtörténik a program lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása is.

Békés Megye Területfejlesztési Programja a teljes tervezés elvét követve nem csupán az ágazati típusú operatív programokból finanszírozható fejlesztéseket, de a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz), a hazai fejlesztési programokhoz, továbbá az esetleges nemzetközi együttműködésekhez illeszkedő beruházási elképzeléseket is rögzíti. Békés Megye Integrált Területi Programja (ITP) fókuszában ugyanakkor kizárólag a TOP Plusz keretében megvalósuló fejlesztések állnak. Az alábbiakban röviden bemutatjuk Békés megye fejlesztési célrendszerét, és az ezekhez kapcsolódó prioritásokat. A stratégiai célok és prioritások kapcsolódását, valamint ezek illeszkedését a TOP Plusz egyes intézkedéseihez vizuálisan is szemléltetjük. Ezt követően táblázatos formában külön részletezzük a megyei prioritások intézkedései, és az ITP kapcsán releváns TOP Plusz tématerületek közötti összefüggéseket, kiemelve a megyei hiányterületeket.

Békés Megye Területfejlesztési Koncepciója a – helyzetelemzés, valamint az erre épülő helyzetértékelés és SWOT elemzés alapján – a következők szerint rögzíti a megye hosszú távú jövőképét: Békés megye agrárhagyományainak megőrzése mellett a kiegyensúlyozott térségfejlesztésre alapozó, a helyben élők számára magas színvonalú életkörülményeket biztosító, nemzetközileg is versenyképes mintatérség. A jövőkép elérését két átfogó cél és három tematikus stratégiai, vagy specifikus- és egy területi cél szolgálja, melyek teljesüléséhez 5 megyei prioritás intézkedései biztosítják a komplex eszközrendszert.

Békés megye hosszabb távú jövőképét a „Békés megye népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén”, valamint az „A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével” átfogó célok támogatják. Míg előbbi az életkörülmények fizikai hátterének javítására fókuszál, addig utóbbi összetett eszközrendszerével a foglalkoztatási helyzet javításához, a térség szélesebb értelemben vett gazdasági infrastruktúrájának továbbfejlesztéséhez járul hozzá.

Az átfogó célok teljesüléséhez a gazdaságfejlesztésre („Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés), a körforgásos gazdaságra való átállásra és a környezeti infrastruktúra megújítására („A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése”), továbbá a lakosság által igénybevett szolgáltatások minőségének javítására („A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése”) fókuszáló tematikus célok járulnak hozzá. Ezekhez egy, a megyei perifériák felzárkóztatását segítő területi célkitűzés kapcsolódik („Társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)”.)

A megyei célrendszert, valamint ezek illeszkedését a TOP Plusz beavatkozási logikájához az alábbi ábra szemlélteti.

1. ábra: Békés Megye Integrált Területi Programjának viszonya a megyei területfejlesztési programhoz és a TOP Pluszhoz

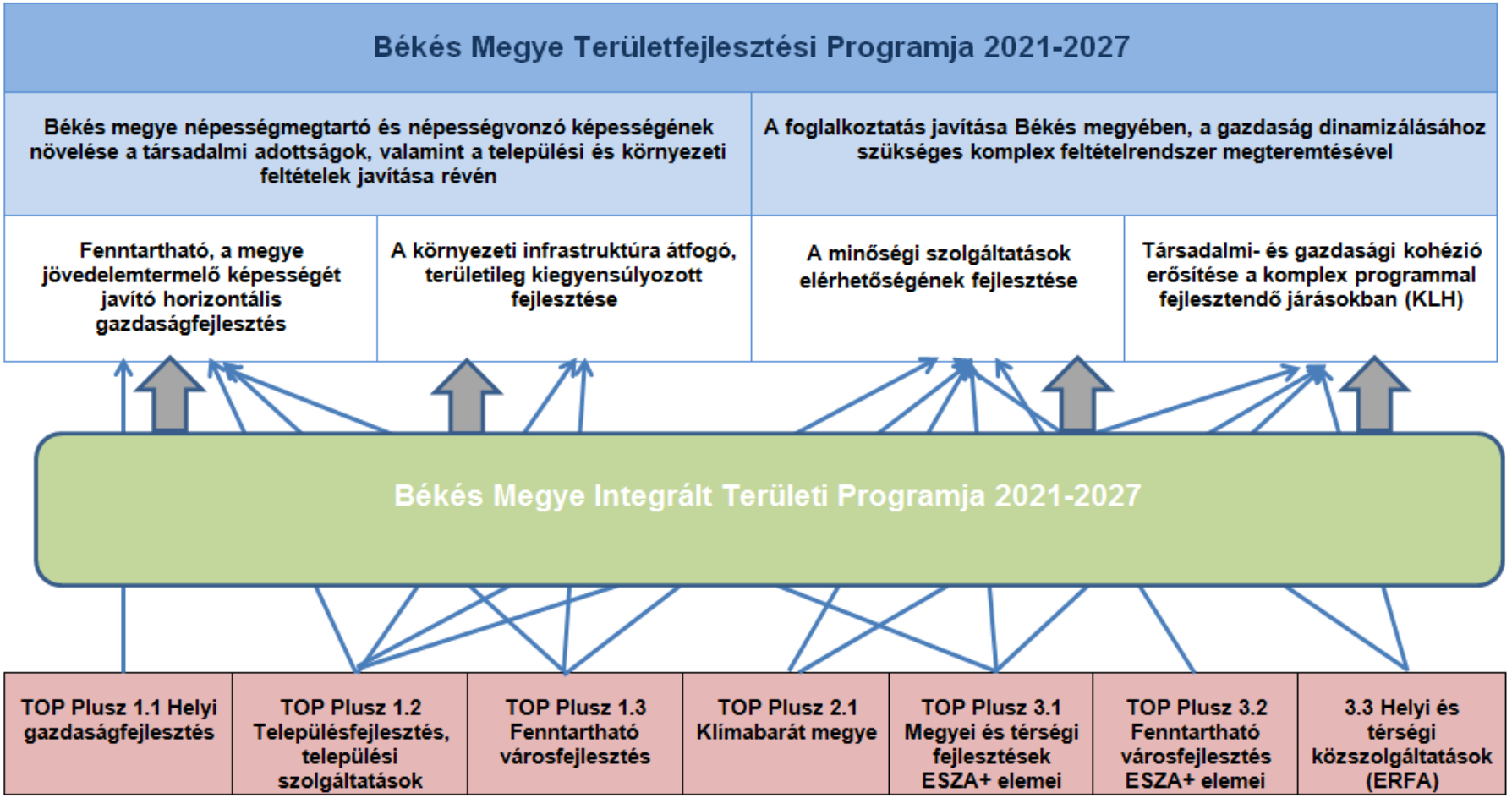

A területfejlesztési program operatív programot bemutató fejezetében az egyes prioritásokhoz illeszkedve rögzítésre kerülnek tématerületenként az együttműködésben megvalósítani tervezett fejlesztési programok, valamint a vállalkozások tervezett beruházásai is. A prioritások forrásfelhasználását a módszertanban leírtaknak megfelelően a 2021-2024-es és a 2025-2027-es időszakokra ütemezzük az operatív program fejezetben.

1.2. A célokhoz kapcsolódó megyei prioritások, azok tervezett intézkedései

A célrendszerhez kapcsolódó prioritások közül a „Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés” stratégiai célhoz az „1. Üzleti környezet fejlesztése, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében”, a „2. Helyi adottságokra alapozott turisztikai fejlesztések”, valamint a „3. Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségi kohézió erősítése érdekében” prioritások kapcsolódnak. Az „A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése” stratégiai célhoz a „3. Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségi kohézió erősítése érdekében” prioritás illeszkedik. Ez utóbbi, továbbá a „4. Szolgáltatások fejlesztése a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében” prioritás az „A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése” stratégiai céllal, míg az 5. „KLH-s járások komplex programjainak megvalósítása” prioritás a „Társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)” stratégiai céllal mutat illeszkedést. A területfejlesztési program prioritás struktúráját, a kapcsolódó intézkedéseket, valamint a TOP Plusz struktúrájához való illeszkedést (a kapcsolódó megyei intézkedések kiemelve) az alábbiakban rögzítjük:

Prioritás 1: Üzleti környezet fejlesztése, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében
Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):
1.1. Gépek, berendezések és eszközök beszerzése kkv-k részére 1.2. A vállalkozások közötti együttműködések erősítése **1.3. Ipari parkok, inkubátorházak mennyiségi és minőségi fejlesztése** 1.4. K+F és innovációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása 1.5. Kis- és középvállalkozások digitális hozzáférhetőségének javítása **1.6. Képzési, foglalkoztatási programok lebonyolítása** 1.7. Befektetés ösztönzés, termékek piacra jutásának elősegítése 1.8. A mezőgazdasági cégek technológiai fejlesztéseinek támogatása
A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:
A prioritás intézkedései Békés megye egész területére relevánsnak tekintendők, a komplex programmal fejlesztendő járások kivételével.
TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:
A területfejlesztési koncepció helyzetelemzése alapján láttuk, hogy a helyi ipari infrastruktúra kihasználtsága kiegyensúlyozatlan, a fizikai infrastruktúra és a nyújtott szolgáltatások minősége is fejlesztendő. A prioritás ezért elsősorban Békés megye gazdaságának dinamizálását segíti elő, olyan komplex eszközrendszerrel, mely egyszerre fókuszál a vállalkozások versenyképességének valamint a munkahelyteremtő képességének javítására, illetve az üzleti környezet minőségi fejlesztésére. Az 1. prioritás éppen ezért – illeszkedve a „TOP Plusz 1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés” tématerületéhez – többek között az ipari parkok, inkubátorházak minőségi és mennyiségi

fejlesztését, valamint – részben a TOP Plusz 3. prioritástengelyén megjelenő megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködésekre alapozva – a helyi képzési, foglalkoztatási programok lebonyolítására helyezi a hangsúlyt. A beazonosított hiányterületek alapján a prioritás intézkedései illeszkednek a TOP Plusz keretében támogatott, fenntartható városok fejlesztését célzó tématerülethez.

Prioritás 2: Helyi adottságokra alapozott turisztikai fejlesztések

Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):

2.1 **A turisztikai ágazat szereplői közötti együttműködések erősítése**
2.2. **Helyi turisztikai szolgáltatások minőségének környezetileg fenntartható javítása**
2.3. **A turisztikai attrakciók minőségi fejlesztése**
2.4. Szálláshelyek minőségi – és indokolt esetben mennyiségi – fejlesztése
2.5. A turisztikai szolgáltatásokhoz (attrakciók, szálláshelyek) való hozzáférés biztosítása (pl. turisztikai kerékpárutak, digitális hozzáférés stb.)

A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:

A prioritás intézkedései Békés megye egész területére relevánsnak tekintendők, a komplex programmal fejlesztendő járások kivételével.

TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:

A megye turisztikai ágazata térben koncentrált, vendégköre kiemelten a hazai turistákból áll. A helyzetértékelés felhívta a figyelmet arra a tényre, hogy Békés megye turisztikai ágazata kiemelten támaszkodik a fürdők által nyújtott szolgáltatásokra, ugyanakkor a megye adottságai ennél sokkal színesebb szolgáltatási portfolió fejlesztését is lehetővé teszik. Békés megye éppen ezért illeszkedve a „TOP Plusz 1.1.3 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” tématerülethez, a megye helyi specifikumaiban rejlő potenciál kibontakoztatását a térség gazdaságának diverzifikációja, a helyi gazdaság élénkítése és a foglalkoztatás növelése révén a turisztikai ágazat szereplői közötti együttműködések erősítésével, a helyi turisztikai szolgáltatások, és kiemelten a turisztikai attrakciók minőségi fejlesztésével kívánja elérni. A beazonosított hiányterületek alapján a prioritás intézkedései illeszkednek a TOP Plusz keretében támogatott, fenntartható városok fejlesztését célzó tématerülethez.

Prioritás 3: Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségi kohézió erősítése érdekében

Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):

3.1. **Vízvédelmi beavatkozások**
3.2. **Hulladék feldolgozás minőségi és mennyiségi fejlesztése**
3.3. Megújuló energia hasznosításához kapcsolódó programok
3.4. Természeti értékek védelme, a biodiverzitás fenntartása
3.5. **Közúti infrastruktúrát érintő fejlesztések**
3.6. **Kerékpáros infrastruktúra fejlesztéséhez kapcsolódó beavatkozás**

A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:

A prioritás intézkedései Békés megye egész területére relevánsnak tekintendők, a komplex programmal fejlesztendő járások kivételével.

TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:

Jelen prioritás az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés negatív hatásainak minimalizálása érdekében hangsúlyosan kezeli a Békés megye vízkészletét védő tevékenységeket, különös tekintettel a TOP Pluszhoz illeszkedve a csapadékvíz hálózat fejlesztését, a szennyvízkezelési infrastruktúra csapadékvíz terhelésének csökkentését, és a vízveszteség minimalizálását célzó beavatkozásokat. A természeti értékek védelme, a környezeti terhelés csökkentése, a körforgásos gazdaság irányába tett elmozdulás érdekében kiemelt cél a környezetbarát technológiák alkalmazásának széleskörűvé tétele. Ugyanígy kiemelt hiányterületként került beazonosításra egyes településeken a belterületi közlekedési hálózat minősége is. Kapcsolódva a „TOP Plusz. 1.1.2 Állami utak fejlesztése", a „TOP Plusz 1.2.3 Belterületi utak fejlesztése", és „TOP Plusz 1.2.1 Kerékpárút fejlesztés" tématerületekhez, továbbá a „TOP Plusz 1.2.1 Élhető települések" témakörhöz, a prioritás a környezeti- és közlekedési infrastruktúra megújítását helyezi előtérbe. A beazonosított hiányterületek alapján a prioritás intézkedései illeszkednek a TOP Plusz keretében támogatott, fenntartható városok fejlesztését célzó tématerülethez.

Prioritás 4: Szolgáltatások fejlesztése a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében

Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):

4.1. **Gyermekjóléti, családbarát, munkába állást segítő szolgáltatások fejlesztése**
4.2. Egészségügyi, oktatási és szociális szolgáltatások fejlesztése
4.3. Önkormányzati és egyéb helyi intézmények energiahatékonysági beruházásai
4.4. Települési közterületek, utak, szabadidős terek kialakítása, megújítása
4.5. Települési közösségi, sport és kulturális lehetőségek fejlesztése
4.6. Szociális városrehabilitációs akciók
4.7. Humán és ESZA típusú beavatkozások

A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:

A prioritás intézkedései Békés megye egész területére relevánsnak tekintendők, a komplex programmal fejlesztendő járások kivételével.

TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:

A megyében az intézmények infrastrukturális fejlesztéseinek kiemelt célja a területi különbségek kiegyenlítésével a minőségi nevelés-oktatáshoz való hozzáférés egyenlő esélyének megteremtése, a közel azonos színvonalú köznevelési feladatellátáshoz való hozzáférés biztosítása. Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokat nyújtó intézményrendszer fejlesztése is megkezdődött az elmúlt időszakban, itt is szükség van a még fel nem újított infrastruktúra modernizálására, figyelembe véve a területi egyenlőtlenségeket is. A 4. prioritás éppen ezért a TOP Plusz helyi és térségi közszolgáltatásokat célul tűző tématerületeivel összhangban az óvodai és bölcsődei infrastruktúra, a köznevelési- és egészségügyi intézmények infrastrukturális fejlesztésére, „TOP Plusz 1.2.1 Élhető települések" témakörhöz kapcsolódva a települési közterületek megújítására helyezi a hangsúlyt. A megyei prioritáson a humán típusú, ESZA+ fejlesztések ugyancsak hangsúlyosak, ezek a TOP Plusz 3. prioritástengelyéhez kapcsolódó tématerületekhez illeszkednek. A beazonosított hiányterületek alapján a prioritás intézkedései illeszkednek a TOP Plusz keretében támogatott, fenntartható városok fejlesztését célzó tématerülethez.

Prioritás 5: KLH-s járások komplex programjainak megvalósítása

Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):

5.1. **A térség megközelíthetőségének javítása**
5.2. **A járáson belüli közlekedési feltételek javítása**
5.3. Új vállalkozások megtelepedésének, valamint a meglévő vállalkozások fennmaradásának elősegítése
5.4. A vállalkozások közötti együttműködések támogatása
5.5. **Ipari parkok, inkubátorházak, K+F és innovációs fejlesztések**
5.6. Képzési és foglalkoztatási programok
5.7. Befektetés-ösztönzés
5.8. **Gyermekjóléti, családbarát, munkába állást segítő szolgáltatások fejlesztése**
5.9. Egészségügyi, oktatási és szociális szolgáltatások fejlesztése
5.10. Önkormányzati és egyéb helyi intézmények energiahatékonysági beruházásai
5.11. Turisztikai fejlesztések
5.12. Települési környezeti fejlesztések (ivóvízminőség, csatornázás, csapadékvíz-elvezetés, ár- és belvízvédelem, vízbázis-védelem, hulladékgazdálkodás, stb.)
5.13. Települési közterületek, utak, szabadidős terek kialakítása, megújítása
5.14. Települési közösségi, sport és kulturális lehetőségek fejlesztése
5.15. Barnamezős rehabilitáció
5.16. Szociális városrehabilitációs akciók
5.17. Humán és ESZA típusú beavatkozások
5.18. Anti-szegregációs beavatkozások
5.19. Határmenti kapcsolatok fejlesztése, határon átnyúló programok megvalósítása

A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:

A prioritás intézkedései a megyén belül azonosított és jogszabályok által is megjelölt komplex programmal fejlesztendő járásokhoz kapcsolódó projektek megvalósítását támogatja.

TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:

Békés megyén belül egyes térségek kiemelten hátrányos helyzetben vannak, e területek felzárkóztatása külön hangsúlyt kell, kapjon. Jelen prioritás támogatásai révén a Mezőkovácsházai és a Sarkadi járások gazdasági, társadalmi hátrányainak csökkentését és a megyén belüli területi kohézió erősítését kívánjuk elősegíteni. Az 5. prioritás intézkedései komplex módon törekednek a leghátrányosabb térségekben beazonosított hiányterületek kezelésére, így többek között a gazdaság fejlesztésével, a helyben elérhető szolgáltatások elérhetőségének és minőségének növelésével, valamint a települések élhetőségének javításával hozzá kíván járulni a lakosság megtartásához, a foglalkoztatási esélyek és a népesség életszínvonalának javulásához („TOP Plusz 1.1.1.Helyi gazdaságfejlesztés”, „TOP Plusz. 1.1.2 Állami utak fejlesztése”, a „TOP Plusz 1.2.3 Belterületi utak fejlesztése”, és „TOP Plusz 1.2.1 Kerékpárút fejlesztés”, „TOP Plusz 1.2.1 Élhető települések” tématerületek). A település rehabilitációs akciók, valamint a szegregáció csökkentését célzó intézkedések a hátrányos helyzetű területek lemaradásának csökkentését, valamint a területi, lakhatási hátrányokból származó társadalmi hátrányok mérséklését célozzák („TOP Plusz 1.2.2 Szociális városrehabilitáció” tématerület és TOP Plusz 3. prioritás ESZA+ tématerületei).

A következő táblázat összefoglaló módon mutatja be a Békés Megye Területfejlesztési Programjában rögzített célok és prioritások, valamint a TOP Plusz keretében tervezett intézkedések kapcsolódását.

1. táblázat: A megyei prioritások, célok és TOP Plusz intézkedések kapcsolódása

Prioritás neve	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Kapcsolódó megyei stratégiai cél	Kapcsolódó TOP Plusz intézkedés
Prioritás 1: Üzleti környezet fejlesztése, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében	**A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével**	Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés; 1.3 Fenntartható városfejlesztés; 3.1 Megyei és térségi fejlesztések ESZA+ elemei
Prioritás 2: Helyi adottságokra alapozott turisztikai fejlesztések	**A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével**	Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés; 1.3 Fenntartható városfejlesztés
Prioritás 3: Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségi kohézió erősítése érdekében	**Békés megye népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén;** **A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével**	A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése; Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés; A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés; 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások; 1.3 Fenntartható városfejlesztés
Prioritás 4: Szolgáltatások fejlesztése a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében	**Békés megye népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén**	A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások; 1.3 Fenntartható városfejlesztés; 2.1 Klímabarát megye; 3.1 Megyei és térségi fejlesztések ESZA+ elemei; 3.2 Fenntartható városfejlesztés, ESZA+ elemei, 3.3 Helyi és térségi

			közszolgáltatások
Prioritás 5: KLH-s járások komplex programjainak megvalósítása	**Békés megye népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén;** **A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével**	Társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés; 1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások; 2.1 Klímabarát megye; 3.1 Megyei és térségi fejlesztések ESZA+ elemei, 3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások

1.3. Az ITP 2021-27 tervezési körülményeinek rövid bemutatása

A 218/2009. (X.6.) Kormányrendeletben leírtaknak megfelelően a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése 46/2020 (IX.17.) számú, 69/2020 (XII.10.) határozattal módosított Kgy. határozatával elfogadta a „Partnerségi terv a területfejlesztési koncepció és a területfejlesztési program kidolgozásához, illetve módosításához” című dokumentumot. A Békés Megyei Területfejlesztési Programban részletezett partnerségi folyamat lezárását követően az 52/2020 (XI.13) és 64/2020 (XII.09) elnöki határozatokkal elfogadásra került Békés Megye Területfejlesztési Koncepciója egyeztetési munkaanyaga, majd ennek egyeztetett verziója. A megyei területfejlesztési program egyeztetési változata a 7/2021 (I.11) elnöki határozattal, míg az egyeztetés utáni módosítás a 42/2021 (IV.09) határozattal lett elfogadva. Békés Megye Integrált Területi Programjának célrendszere és beavatkozási logikája e két, társadalmi egyeztetésen átesett szakmai anyagra épül. A végleges Békés Megyei Területfejlesztési Koncepciót és Programot a megyei közgyűlés elnöke 60/2021 (V.17) számú határozatával fogadta el. Az ITP tartalmának egyeztetése egyszerre valósult meg a tervezés koordinációért felelős minisztérium és a helyi térségi szereplők irányába. Előbbi körrel a koronavírus előidézte helyzet miatt telefonos és online egyeztetések zajlottak, elsősorban az ITP módszertant érintő tervezés-módszertani kérdésekben. Az ITP tervezésében a megyei önkormányzat elsődleges partnerei a települési önkormányzatok voltak, melyeket jellemzően polgármester vagy általa delegált szakértő képviselt.

Az ITP-t megalapozó helyi fejlesztési igények felmérésére 2021 februárjában került sor, amikor a települési önkormányzatok megküldték a 2021-2027-es időszakban megvalósítani tervezett projekt javaslataik főbb adatait. Az igények összegzése és értékelése képezte a kiindulópontot az ITP elkészítéséhez. A helyi térségi szereplők ismételt, közvetlen bevonására az ITP elsőkörös tervezetének elkészültét követően, ugyancsak online egyeztetések keretében került sor. Az e-mailes megkeresést és időpont egyeztetést követően járási bontásban lezajlott megbeszéléseken a résztvevő településvezetők és döntéshozók tájékoztatást kaptak a megyei tervezési folyamat előrehaladásáról, emellett az elsődleges témák a helyi fejlesztési igények és a forráskeretek közötti összhang megteremtése, továbbá a forrás felhasználási módok bemutatása voltak. A járási konzultációkat 2021. április 15. és 20. között külső szakértők bevonásával bonyolították le a Békés Megyei Önkormányzat Hivatalának szakemberei. Fentieken túl az ITP véleményezésébe a szélesebb nyilvánosságot is bevontuk, a dokumentum munkaanyagát a megyei önkormányzat honlapján 2021. június 14. és 2021. június 18. között elérhetővé tettük.

2. A MEGYE KÜLSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

Békés Megye Integrált Területi Programjának megfelelő előkészítése elképzelhetetlen az országos rendszerek megyét érintő fejlesztési céljainak ismerete, a megyét határoló térségek fejlesztési irányainak vizsgálata nélkül. Az alábbiakban az országos fejlesztési dokumentumokhoz, térségi stratégiákhoz való kapcsolódást mutatjuk be, építve e területfejlesztési koncepció „1.6.2 A célrendszer külső koherenciája", és a megyei területfejlesztési program „2.4. A célrendszer külső és belső koherenciája" fejezetekben leírtakra.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció nevesíti Békés megye hosszabb távú fejlesztési irányait. Ezek alapján a megyében kiemelt fejlesztési cél a megközelíthetőség és a logisztikai feltételek javítása, a térségi kohézió erősítésével, minőségi környezet kialakítása mellett. Fejlesztési irányként került továbbá beazonosításra a gazdaság- és vidékfejlesztés a munkahelyteremtés ösztönzésével a hozzáadott érték növelése, hungarikumok támogatása, környezetkímélő energiatermelés, valamint az öko-, horgász-, vadász-, kerékpár- és egészségturizmus fejlesztése. Fontos fejlesztési irány továbbá a társadalmi megújulás támogatása, a környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése, a határon átnyúló együttműködések erősítése és Békéscsaba fejlesztése, különös tekintettel az élelmiszer alapanyag előállítására és -feldolgozásra, valamint a gasztroturizmusra.

Békés megye közép- és hosszú távú célrendszerének kidolgozása során egyértelműen kirajzolódtak azok a tematikus és térségi kapcsolódási pontok, melyek a megye külső stratégiai fejlesztési irányainak gerincét alkotják. Ilyenek az ágazati fejlesztési programok keretében bővíthető közúti közlekedési kapcsolatok, mint például – összhangban a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030-ban rögzített célokkal – az M44-es főút fejlesztése, vagy a 47-es főút gyorsforgalmi úttá fejlesztése, vagy akár a vasúti kapacitások modernizálása és a Békéscsabai repülőtér további fejlesztése. E programok sikeres lebonyolítása esetén Békés megye a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna kiépítésének aktív résztvevőjeként is megjelenhet. A megye esetében határon átnyúló hatással bírnak azok a kiemelt turisztikai beavatkozások, melyek ugyancsak részben ágazati programok keretében valósulhatnak meg (pl. Körös-vidék fejlesztése). A környezetvédelmi beavatkozások kapcsán korábban bemutattuk a „Nemzeti Éghajlat változási Stratégia (2018-2030)"-hoz, valamint a „Kvassay Jenő Terv – Nemzeti Vízstratégiá"-hoz való illeszkedést, melyek konkrét fejlesztések szintjén (vízbázis védelem, környezetvédelmi beavatkozások stb.) is definiálhatók.

Az országhatáron átnyúló, kiemelten a romániai szervezetekkel közösen megvalósítható fejlesztések megalapozása a 2014-2020-as időszakban megtörtént, a jövőben a környezetvédelem, az egészségügy, a turisztika és a helyi közösségek megerősítése mellett a vállalkozások közötti együttműködések erősítése is e partnerség fókuszába kerül.

A leírtakat figyelembe véve a megyei területfejlesztési koncepció 1-es átfogó célja illeszkedik az OFTK népesedési fordulatot előirányzó célkitűzéséhez, valamint a fenntartható térszerkezethez kapcsolódó célhoz. A 2-es átfogó cél az OFTK gazdaságfejlesztési átfogó céljához, továbbá a természeti erőforrások védelmét támogató célhoz illeszkedik. Az OFTK specifikus céljai tekintetében egyértelmű kapcsolódás mutatható ki az 1-es stratégiai céllal a versenyképes és innovatív hálózati gazdaság kialakítását, a kreatív tudástársadalom kiépítését támogató célkitűzések esetében. A környezetvédelem témaköre elsősorban a megyei 2-es stratégiai célhoz illeszkedik. A megyei koncepció 3-as és 4-es stratégiai célkitűzéseihez az OFTK többközpontú térszerkezetet támogató, a vidéki térségek fejlesztésére fókuszáló, valamint a térségi kohéziót erősítő céljai kapcsolódnak egyértelműen.

A megyei koncepcióban és a területfejlesztési programban felvázolt célok – és így az ITP céljai is – illeszkednek a környező megyék 2021-2027-es időszakra nevesített céljaihoz. A kapcsolódást az alábbi táblázat mutatja be.

2. táblázat: Békés megye és a szomszédos megyék 2021-2027-es időszakra vonatkozó céljainak kapcsolódása

A vizsgált dokumentum megnevezése	A dokumentum releváns céljai/kapcsolódási pontjai	Békés megye területfejlesztési koncepciójának releváns célkitűzései
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Koncepció	A koncepció átfogó céljai: „Bővülő gazdaság – Kapcsolódás a makrogazdasági fejlődési tengelyekre", „Éltető és élhető környezet – Társadalom-kultúrtájak dinamikus egyensúlya", „Emelkedő közjó – Gyarapodó, együttműködő társadalom".	Békés megye koncepciójának első átfogó célja a helyi lakosság életminőségének javítását irányozza elő, ami az emelkedő közjót célul tűző Jász-Nagykun-Szolnok megyei célkitűzéssel áll összhangban. Békés megye koncepciójának gazdasági átfogó célja a megyei szereplők külső kapcsolatainak erősítésére helyezi többek között a hangsúlyt, ami összhangban áll Jász-Nagykun Szolnok megye releváns átfogó céljával („Bővülő gazdaság – Kapcsolódás a makrogazdasági fejlődési tengelyekre").
Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Koncepciója	A megyei koncepció által rögzített átfogó célok: „Hajdú-Bihar megye hagyományos és dinamikusan fejlődő új ágazataira, meglévő magas szintű tudásbázisára alapozott, valamint széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszerre építő gazdaságfejlesztés, mellyel makroregionális innovációs és a tudásközponttá válik, hozzájárulva a megye fenntartható növekedéshez"; „Hatékony és fenntartható szolgáltatások és közigazgatási funkciók erősítése a megye társadalmának életminőségének, képzettségi szintjének, összetartozásának erősítése érdekében"; „A megye adottságaira építve a társadalom és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése és megőrzése 2030-ig a globális klímaváltozás kihívásai ellenére is, a környezeti elemekkel való hatékony gazdálkodással".	Békés Megye Területfejlesztési Koncepciójának 1-es számú átfogó célja illeszkedik Hajdú-Bihar 2-es átfogó célkitűzéséhez, hiszen előbbi a településeken elérhető szolgáltatások minőségének fejlesztését priorizálja többek között. Békés Megye 2-es átfogó célkitűzése egyértelműen kapcsolódik Hajdú-Bihar 1-es és 3-as átfogó céljához, hiszen ez a cél a gazdaság dinamizálása mellett kiemelten kezeli a környezeti infrastruktúra fejlesztését és a környezetbarát technológiák széles körű használatának támogatását.
Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Koncepciója	A megyei koncepció átfogó céljai: „Központi szerepkör – A megye a Kárpát-medence egyik dél-keleti versenyképességi központjává válik tudásalapú gazdaságával és	A Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Koncepciójában rögzített célokkal kapcsolódást mutat a megyei koncepció két átfogó célkitűzése, melyek egyrészt a

	logisztikai kapcsolataival”, „Versenyképes társadalom – Egészséges, versenyképes, tudásalapú, a digitalizációban felkészült társadalom”,”Infrastruktúra – Magas életminőséget biztosító és a helyben boldogulást elősegítő térségi és települési műszaki és szociális infrastruktúra”.	gazdaság dinamizálására, a vállalkozások versenyképességének javítására fókuszálnak, másrészt a települési környezet fejlesztése, az itt elérhető szolgáltatások minőségének javítása mellett a klímaváltozásból adódó negatív hatások csökkentését is kiemelten kezelik, hangsúlyt helyezve részben az infrastrukturális fejlesztésekre is.

A célok illeszkedésének bemutatása során külön foglalkozunk a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiájával. A dokumentum négy stratégiai célt nevesít, valamint rögzíti az ezekhez kapcsolódó beavatkozásokat. A stratégiai célok a következők: „Versenyképesség növelése”; „Határokon átívelő társadalmi kohézió erősítése”; „A régió klímabarát, erőforrás-hatékony környezeti fejlesztése”; „Egészség és jól-lét program”.

A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája négy stratégiai szintű célkitűzést nevesít. Ezek közül a „Versenyképesség növelése” cél illeszkedik a megyei koncepcióban nevesített „Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés” stratégiai célkitűzéshez, míg a „Határokon átívelő társadalmi kohézió erősítése” cél Békés megye „A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése”, „A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése”, és „Társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)” stratégiai céljaihoz kapcsolódik. A gazdaságfejlesztési zóna „A régió klímabarát, erőforrás-hatékony környezeti fejlesztése” célja a megyei koncepcióban bemutatott „A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése” stratégiai célhoz kapcsolódik, míg a „Egészség és jól-lét program” cél elsősorban a megyei „A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése” stratégiai céllal mutat illeszkedést.

3. A MEGYE BELSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

3.1. A megye kapcsolatrendszerének rövid ismertetése

3.1.1. Megyén belüli térségi folyamatok bemutatása

Jelen fejezetben Békés megye belső területi kapcsolatrendszerét térképezzük fel. Az elemzés során áttekintjük a megyei települési-struktúrát, ezen belül a városok és a vidék kapcsolatrendszerét, az agglomerációs és funkcionális kapcsolatokat, továbbá kitérünk a megyei jogú város kiemelt szerepére is.

Mindenekelőtt hangsúlyozni szükséges, hogy Békés megye egésze – bár belső területi különbségek természetesen kimutathatóak – hasonló, sajnos kedvezőtlen fejlődési pályán mozog, leszakadása az ország fejlettebb részeitől folyamatosan növekszik. Ezt támasztják alá az alábbi – csak példaként hozott és nem teljes képet nyújtó – tények és adatok:

- A megye és valamennyi települése, beleértve a megyeközpontot is, folyamatosan és jelentős mértékben veszít a népességéből. Békés megyében a **lakónépesség fogyása** 2000-2019 között 17,49%-os volt, **ez a csökkenés Magyarország megyéi között a legjelentősebb,** az országos átlag (4,31%) négyszerese. Bár a népesség fogyása két kivétellel valamennyi magyar megyére jellemző, a különbségek nagyok (pl. Fejér megye: 2,1%, Zala megye: 10,93%, Borsod-Abaúj-Zemplén megye 15,19%). A megyén belül, járási szinten a népességcsökkenés mértéke 14,6% és 21,94% között változik, a különbségek ellenére a tendencia mindenütt egyforma. A népesség fogyásában jelentős szerepet játszik a születések számának visszaesése (2000-ben 3.591, 2008-ban 3.066, 2019-ben 2.651 élveszületés), valamint az elvándorlás (belföldi vándorlási különbözet 2000-ben -877 eset, 2008-ban -2.825 eset, 2019-ben -1.902 eset). A népesség fogyása települési szinten mindamellett jelentős különbségeket mutat, melyek a megyén belüli egyensúlytalanságokat jelzik.
- A működő **társas vállalkozások száma** országos szinten 4,85%-kal csökkent 2011-2019 között. Békés megyében a visszaesés 6,99%-os, amely ugyan nem a legkedvezőtlenebb országos adat (Baranya 10,72%, Borsod-Abaúj-Zemplén 9,65%, Jász-Nagykun-Szolnok 8,37%, Hajdú-Bihar 8,06%), de abszolút értékben Békés megyénél csak Nógrád és Tolna megyékben volt alacsonyabb 2019-ben a működő társas vállalkozások száma. Az időszakban a megye járásai közül egyedül a Mezőkovácsházai járásban volt tapasztalható növekedés (1,89%-os), a többi térségben csökkent a vállalkozások száma.
- A lakosság jövedelmi helyzetét jól mutató lakásépítés vonatkozásában azt láthatjuk, hogy a lakások száma 2001 és 2020 között országosan 10,1%-kal emelkedett, azonban a megyék közül Békés megyében emelkedett a legkisebb mértékben, 1,23%-kal. Az évente **épített lakások száma** 2000 és 2019 viszonylatában országosan 2,1%-os a csökkenést mutat, Békés megyében azonban 70,19%-os a visszaesés. A Békéscsabai járásban a csökkenés mértéke 30,89%, a Mezőkovácsházai járásban 42,85%, míg a Sarkadi járásban 95%. Az épített lakások száma a Mezőkovácsházai járásban 2019-ben mindössze 8 db, de a legkedvezőbb 2005-ös évben is csak 19 db volt.
- Csökken a megyében az **óvodai férőhelyek** száma (2000-2019 között 11,12%-kal, míg az országos mutató 8,89%-os növekedést mutat), egyre kevesebb az **általános iskolai főállású pedagógus** (2000 és 2019 között a megyében 26,58%-kal csökkent számuk). Ez a veszteség kiemelten sújtja a kedvezőtlenebb helyzetben lévő térségeket (Mezőkovácsházai járás 31,59%, Sarkadi járás 30,63%-os visszaesés). A háziorvosok száma is jelentősen csökkent az időszakban, az országos 10,27%-os visszaeséssel szemben Békés megyében 15,46%-os a

visszaesés, amely ez esetben is erőteljesebben érinti a hátrányosabb helyzetű járásokat (Mezőkovácsházai járás 22,22%).

- A megyén belül az egyes térségekben és településeken a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális fejlettség nem azonos szintű. A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelethez megalkotott mutatórendszer rögzíti azon települések körét, melyek e szempontrendszer alapján a legkedvezőtlenebb helyzetben vannak. A rendelet alapján Békés megyében 33 település került besorolásra a legkedvezőtlenebb helyzetű és egyben „kedvezményezett" települések közé, közülük 23 a két leghátrányosabb helyzetű járásban (Mezőkovácsházai és Sarkadi járások) található.
- A munkaerő-piaci folyamatok alakulása és ezzel párhuzamosan a munkanélküliség alakulása szintén különböző mértékben sújtja az egyes térségeket és településeket. A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet beazonosítja azokat a településeket is, amelyek e szempontból a legrosszabb helyzetben vannak és ilyen értelemben „kedvezményezett" státuszba kerülnek. Békés megye esetében a rendelet 14 ilyen települést azonosít, közülük 13 a két leghátrányosabb helyzetű járásban (Mezőkovácsházai és Sarkadi járások) található.

A város-vidék kapcsolatrendszer

Békés megye 75 településével az ország egyik legritkább településhálózatával rendelkezik. A megyében 1 megyei jogú városi és 21 városi rangú település mellett 53 község található. A 2019-es teljes lakosság (332.403 fő) 77,22%-a (256.693 fő) a városokban él, a megye urbanizáltsági foka így meghaladja az országos átlagot (70,5%).

A 22 városból csak a megyeszékhely Békéscsaba népessége haladja meg az 50 ezer főt (2019: 58.825 fő), nincs 30-50 ezer fő közötti település, 20-30 ezer fő közötti Gyula és Orosháza, 10-20 ezer fő közötti Szarvas, Gyomaendrőd és Békés, míg 5-10 ezer fő közötti lakossága van Mezőberénynek, Dévaványának, Battonyának, Mezőkovácsházának, Tótkomlósnak, Sarkadnak, Füzesgyarmatnak, Szeghalomnak és Vésztőnek. További 7 város lakossága nem éri el az 5 ezer főt sem.

A megyében a város-vidék kapcsolatrendszert erőteljesen meghatározza az érvényben lévő közigazgatási rendszerhez kapcsolódó struktúra. A megye települései 9 járáshoz kapcsolódnak. Az egyes járások közül csak a Sarkadi járásban található egy városi jogállású település, a többiben 2, 3, vagy 4. A városok közül funkcionális és többnyire egyéb, gazdasági, foglalkoztatási, valamint üzleti és lakossági szolgáltatási szerepkörük révén is kiemelkednek a járásközpontok.

A megye legjelentősebb települése, egyben gazdasági, irányítási, szolgáltatási és közlekedési centruma a megyei jogú városi ranggal rendelkező megyeszékhely, Békéscsaba. Bár Békéscsaba a megyén belül kiemelt szerepet tölt be, egyes felsőfokú szerepkörei hiányosak (pl. egészségügy, szociális ellátás, felsőoktatás területén), mely funkciókat a megye lakosai a környező megyék nagyvárosaiban (Debrecen, Szeged) érhetnek el. Elsősorban Békéscsaba esetében beszélhetünk a megyén belül az agglomerációs és szuburbanizációs folyamatok megindulásáról, kialakulásáról.

A megye 20 ezer fő fölötti városai közül Gyula Békéscsaba közelében, mintegy 20 perces autóútra található, így érthető, hogy a két város szoros funkcionális kapcsolatban áll egymással. A megyeszékhely után itt érhető el a legtöbb városi funkció a megyében. Gyula, járásközpont státuszának köszönhetően, igazgatási, oktatási, egészségügyi, turisztikai, gazdasági, közlekedési és kereskedelmi központ is szűkebb térségében. Egyes funkciók tekintetében a saját járásán túlmutató vonzással is rendelkezik (pl. igazgatás, oktatás, kultúra, turizmus, foglalkoztatás, egészségügy, stb.).

A másik 20 ezer fő fölötti járásközpont, Orosháza, Békés megyén belül szintén jelentős térségi központ szerepet játszik. A Békéscsaba és Szeged között a 47-es főközlekedési útvonal mentén elhelyezkedő település erőteljes igazgatási szerepköre mellett oktatási, egészségügyi, gazdasági, kereskedelmi és foglalkoztatási, valamint közlekedési szempontból is térsége központjának tekinthető.

A megye további járásközpontjait kis és középvárosok alkotják, melyek saját térségük központjaként igazgatási, oktatási, szolgáltatási és kereskedelmi központokként funkcionálnak, egyben közvetlen környezetük legjelentősebb foglalkoztatói is ezekben a városokban találhatóak. E települések többnyire részlegesen töltik be a térségközpont szerepét, elsősorban intézményi és kereskedelmi szerepköreik révén, míg bizonyos szolgáltatásokat a térség lakosai a nagyobb megyei városokban, illetve a megyén túl vesznek igénybe.

Agglomerációk és várostérségek, várospárok, megyei jogú város(ok)

A megyei területfejlesztési program beazonosítja azokat a területegységeket, amelyek a megyei fejlesztési célok, valamint a 2021-2027 közötti fejlesztési periódus fejlesztési logikája szempontjából relevánsnak tekinthetőek. A program az alábbi három területi szintet kezeli önálló megközelítés mentén.

- Békéscsaba és a megyei gazdasági centrumtérség

Békéscsaba és a kapcsolódó járás a megye gazdasági, kulturális, közigazgatási és szolgáltatási központja, a megye egészére kiterjedő vonzáskörzettel, kiterjedt és továbbfejlesztésre alkalmas nemzetközi kapcsolatrendszerrel, több ipari húzóágazattal (gépipar, a járműipari beszállítás, a nyomda- és csomagolóanyag-ipar és az építőanyag-ipar), kihasználandó turisztikai potenciállal (gasztro-, aktív és kulturális turizmus), továbbá fejlett és komplex oktatási-szolgáltatási rendszerrel. A megyeszékhely és vonzáskörzete kapcsán Békés Megye Területfejlesztési Programja rögzíti azokat a kiemelt fejlesztési irányokat, melyek révén tovább erősíthető Békéscsaba térségközponti pozíciója.

A megyeszékhely mellett a gazdasági centrumtérség meghatározó települése az ország egyik kiemelkedő turisztikai célpontja, Gyula. A város folyamatosan bővülő gazdasági infrastruktúrája, az itt elérhető szolgáltatások (egészségügy, oktatás) határozottan alátámasztják a térségben betöltött priorizált szerepkört. Gyula és vonzáskörzete meglévő adottságaira is építve, a meglévő megyei, országos és határon átnyúló gazdasági kapcsolatokra alapozva a megyei centrumtérség versenyképessége tovább erősítendő oly módon, hogy az pozitív hatást gyakorol a megye kevésbé fejlett, periferikus területeire is.

- Járási szolgáltató központ települések és várostérségük

Ahogyan azt korábban adatok révén is szemléltettük, Békés megye kilenc járásának fejlődési útja hasonló tendenciák mentén zajlik. Főleg jelenlegi adottságaik révén kiemelkedik a térségek közül a fentebb beazonosított Békéscsabai és Gyulai járás, illetve, különösen kedvezőtlen adottságai miatt külön kezelendő a Mezőkovácsházai és Sarkadi járás térsége. A megye további öt járásközpontja és vonzáskörzete (Békési járás, Gyomaendrődi járás, Szarvasi járás, Szeghalmi járás, Orosházai járás) esetében, az országos folyamatok tükrében, jellemzően hasonló társadalmi-gazdasági tendenciák azonosíthatók be, a térségek központi települései pedig többnyire hasonló funkciókat és szerepköröket hordoznak. A járások központi települései térségük foglalkoztatási, igazgatási, oktatási, szolgáltatási és kereskedelmi központjaiként funkcionálnak.

Valamilyen szempontból együtt kezelendő térségek

Békés megye esetében két komplex programmal fejlesztendő járás is található. A Sarkadi és Mezőkovácsházai járások a megyén belül is jelentős hátrányokkal rendelkeznek, így fejlesztésük kiemelt fontosságú a leszakadásuk megakadályozása érdekében. E területek fejlesztése összehangolt, mind térségi, mind tematikus értelemben komplex programok mentén érvényesülhet csak. A járások központi települései térségük foglalkoztatási, igazgatási, oktatási, szolgáltatási és kereskedelmi központjaiként funkcionálnak, ugyanakkor számos funkciót a térség lakói más járások

nagyobb településein, vagy a megyeszékhelyen, esetenként más megyék nagyvárosaiban érhetnek el. Mindkét járás kedvezőtlen helyzete földrajzi perifériális elhelyezkedéséből és közlekedési elszigeteltségéből is adódik.

A két járást – figyelembe véve a fentiekben több megközelítésből is bemutatott kedvezőtlen helyzetüket – a megyei önkormányzat már az előzetes, térségi szintű forrásmegosztás megalkotásakor pozitív diszkriminációban részesítette. Ennek megfelelően, a megyében alkalmazott járási szintű forrásmegosztás tervezésekor, e két járás esetében a lakosságarányos forrás húsz százalékkal megemelésre került.

Fő közlekedési tengely mentén elhelyezkedő település-együttesek

A megyén belüli települési kapcsolatok a megfelelő közlekedési kapcsolatok függvényei is, ugyanakkor kijelenthető, hogy a főközlekedési útvonalak fejlesztése mellett az alacsonyabb rendű utak minőségének javítása is elengedhetetlen Békés megye esetében.

A megyén vezet keresztül a Balkánt Európával összekötő egyik frekventált vasútvonal (TEN-T 22. számú kiemelt tengely, IV. páneurópai korridor, mely amellett, hogy a nemzetközi törzshálózat része, jelenleg a legfontosabb vasúti kapcsolat Magyarország és Románia között. A vasútvonal Békés megyében Gyomaendrőd, Csárdaszállás, Mezőberény, Murony, Békéscsaba, Szabadkígyós, Kétegyháza és Lökösháza településeket érinti. A megye másik vasúti fővonalán, a Szeged-Békéscsaba-Kötegyán vonal Békés megyén belül 7 települést érint.

A közúti közlekedési szempontjából kiemelendő, hogy a megyét egyelőre a nagy közúti tranzitfolyosók elkerülik. Az M44 gyorsforgalmi út kiépítésével megvalósulhat a megyeszékhely bekötése az országos gyorsforgalmi úthálózatba. Jelenleg a Tiszakürt és Békéscsaba közötti szakaszon már elkészült az út, azonban a Kecskemétig tartó szakasz építése és egyben bekötése az M5-ös autópályába még hosszabb időbe telhet. A határok átjárhatóságának megkönnyítése és a közúti kapcsolatok javítása előfeltétele annak, hogy a megye perem-jellege felszámolható legyen.

Egyéb területi struktúrák;

Békés megye esetében nem releváns.

3.1.2. A megye városhálózata, az abból kiemelkedő városok, az ERFA 11. cikk alapján kiemelt városok köre, kijelölésük indoka

Amint arra a korábbi alfejezetben is utaltunk, a megyében a megyeszékhellyel együtt 22 város található, melyek közül Békéscsaba és Gyula városa tekinthető az ERFA 11. cikk alapján kiemelt városnak. A két település kijelölése a meglévő térségi és funkcionális kapcsolataik, komplementer jellegük, jól működő közlekedési kapcsolatuk, valamint fizikai közelségük révén indokolható. A kijelölés jelen dokumentum 3.1.1 fejezetében, valamint a megyei területfejlesztési stratégiában is alátámasztásra kerül.

A kijelöléssel a megye célja, hogy erősítése az említett települések térszervező erejét és hozzájáruljon a városok és térségük közötti harmonikus kapcsolatok, valamint a városok egymás közötti intenzív kapcsolatrendszerének erősítéséhez is. E megyei központi települések fejlesztése hosszú távon az egész megye fejlődéséhez hozzájárulhat és támogathatja a megyei célkitűzések elérését is, beleértve a népesség megőrzését és a helyi gazdasági potenciál hatékonyabb kihasználását.

Békéscsaba megyei jogú város és Gyula városa, mint járásuk szűkebb értelemben vett központjai, egyben a megye tágabb értelemben is értelmezhető térségi centrum pólusai, a térségüket dinamizáló központok, amely szerepkör azonban erősítést igényel a megyei koncepcióban és stratégiában rögzített célok megvalósításával szoros összefüggésben.

Békéscsaba és Gyula városok – a megyei önkormányzat döntése alapján – a járásukba tartozó településekkel együtt kerülnek az ERFA 9. cikk alapján kialakított fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód alá sorolt települések, illetve térségek közé. A megyei szintű forrásallokáción belüli forráskeretüket – ahogyan a többi célterületét is – a 4. számú táblázat mutatja be.

4. AZ ITP 2021-27 FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEINEK KIJELÖLÉSE - A MEGYEI FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK

Békés megye a fejlesztési célterületek kijelölése során a releváns útmutatóban meghatározott forrásfelhasználási módok közül az alábbi három alkalmazása mellett döntött:

- fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód,
- földrajzi célterület forrásfelhasználási mód,
- kiemelt kedvezményezetti forrásfelhasználási mód.

A fenntartható városfejlesztési és földrajzi célterület forrásfelhasználási módok alkalmazása révén a megye területe hézagmentesen lefedhető, nem beszélhetünk kimaradó településekről, így a fejlesztési cél forrásfelhasználási mód alkalmazása szükségtelen.

4.1. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód alá sorolt térségek azonosítása (I. forrásfelhasználási mód)

Békés megye a teljes városállomány megvizsgálását követően, az ERFA 11. cikk alapján kiemelt várostérségek kategóriába két területi egységet sorolt be: a Békéscsabai járást és a Gyulai járást. Az integrált területi program mindkét járást önálló célterületként azonosítja, melyek önálló forráskerettel rendelkeznek. Az alábbiakban felsoroljuk a forrásfelhasználási módhoz sorolt célterületek településeit, valamint a célterületekhez rendelt forráskereteket.

4.1.1. Békéscsabai járás

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Békéscsaba megyei jogú város, megyeszékhely és járási székhely település,
- Csorvás és Újkígyós városok,
- Doboz nagyközség,
- Csabaszabadi, Gerendás, Kétsoprony, Szabadkígyós és Telekgerendás községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 15 687 Mrd Ft

4.1.2. Gyulai járás

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Gyula város, járási székhely település,
- Elek város,
- Kétegyháza nagyközség,
- Lökösháza község.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 7 901 Mrd Ft

4.2. A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá sorolt térségek azonosítása II-VIII. forrásfelhasználási módok)

Békés megye a korábban bemutatott területi logika mentén, hét, önálló forráskerettel rendelkező térséget sorolt a földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá. A célterületek kijelölése minden esetben a járási közigazgatási határok mentén történt.

A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá került besorolásra a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet által kijelölt két a komplex programmal fejlesztendő járás.

4.2.1. Mezőkovácsházai járás földrajzi célterület (IV. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Mezőkovácsháza város, járási székhely település,
- Battonya, Medgyesegyháza, Mezőhegyes városok,
- Dombegyház és Kevermes nagyközségek,
- Almáskamarás, Dombiratos, Kaszaper, Kisdombegyház, Kunágota, Magyarbánhegyes, Magyardombegyház, Medgyesbodzás, Nagybánhegyes, Nagykamarás, Pusztaottlaka és Végegyháza községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 9 354 Mrd Ft

4.2.2. Sarkadi járás földrajzi célterület (VI. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Sarkad város, járási székhely település,
- Biharugra, Geszt, Körösnagyharsány, Kötegyán, Méhkerék, Mezőgyán, Okány, Sarkadkeresztúr, Újszalonta és Zsadány községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 5 538 Mrd Ft

Ugyancsak a földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá került besorolásra az alábbi öt megyei járás:

4.2.3. Békési járás földrajzi célterület (II. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Békés város, járási székhely település,
- Mezőberény város,
- Bélmegyer, Kamut, Köröstarcsa, Murony és Tarhos községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 7 041 Mrd Ft

4.2.4. Gyomaendrődi járás földrajzi célterület (III. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Gyomaendrőd város, járási székhely település,
- Dévaványa város,
- Csárdaszállás, Ecsegfalva és Hunya községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 4 526 Mrd Ft

4.2.5. Orosházi járás földrajzi célterület (V. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Orosháza város, járási székhely település,
- Tótkomlós város,
- Gádoros és Nagyszénás nagyközségek,
- Békéssámson, Csanádapáca, Kardoskút és Pusztaföldvár községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 9 781 Mrd Ft

4.2.6. Szarvasi járás földrajzi célterület (VII. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Szarvas város, járási székhely település,
- Kondoros város,
- Békésszentandrás és Csabacsűd nagyközségek,
- Kardos és Örménykút községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 5 245 Mrd Ft

4.2.7. Szeghalmi járás földrajzi célterület (VIII. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Szeghalom város, járási székhely település,
- Füzesgyarmat, Körösladány és Vésztő városok,
- Bucsa, Kertészsziget és Körösújfalu községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: 5 689 Mrd Ft

4.2. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módja (IX. forrásfelhasználási mód)

A forrásfelhasználási mód olyan fejlesztések kapcsán került kijelölésre, melyek esetében kiemelt kedvezményezett a projekt végrehajtója, illetve a kijelölt szereplő a projekt megvalósításában koordinációs feladatokat lát el, vagy a projekt közvetlen megvalósításában érdekelt.

A Békés Megyei Önkormányzat az alábbi fejlesztési szükségletek kapcsán fog kiemelt kedvezményezetti szerepet ellátni:

- Helyi, önkormányzati energiahatékonyság és megújuló energia-felhasználáshoz kapcsolódó fejlesztések előkészítése és megvalósítása: a Gyulai út 1. szám alatt található, a megyei önkormányzat vagyonkezelésében lévő épület energetikai korszerűsítése. A fejlesztés a 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek felhíváson belül fog megvalósulni, a tervezettek szerint. A projekt esetében a megyei önkormányzat a projekt közvetlen megvalósításában érdekelt szervezet, egyben a projekt végrehajtója is lesz.
- Megyei paktumok előkészítése, kialakítása és megvalósítása: A megyei paktum előkészítése, kialakítása és megvalósítása a releváns felhívás szerint, kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód alapján fog realizálódni. A fejlesztés forrását a 3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések felhívás biztosítja. A megyei önkormányzat a projekt esetében koordinációs feladatokat fog ellátni és egyben a projekt megvalósítója is lesz.
- Közösségfejlesztéshez kapcsolódó projektek előkészítése és megvalósítása: A nevesített fejlesztés forrását a 3.1.3 Helyi humán fejlesztések felhívás biztosítja. A megyei önkormányzat a projekt esetében koordinációs feladatokat fog ellátni és egyben a projekt megvalósítója is lesz.

- A fentiek mellett a kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód szerint kerül megvalósításra az 1.1.2 számú felhíváshoz kapcsolódóan a 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése, melyek esetében a koordinációs feladatokat ellátó, előzetesen nevesített kedvezményezettek a Magyar Közút Nonprofit Zrt. és a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. lesznek.

A Békés Megyei Önkormányzat a 2014-2020-as fejlesztési periódusban az Európai Uniós programok előkészítése és lebonyolítása terén komoly szakmai tapasztalatra tett szert. Az önkormányzati hivatal 36 fős szakmai stábjából 16 fő foglalkozik közvetlenül projektekkel (projektmenedzserként, pénzügyi vezetőként, illetve asszisztenciaként). A 2014-2020-as ciklusban összesen 198 db pályázat menedzselését végezték a Hivatal munkatársai, összesen 27 167 675 149 Ft értékben.

Az alábbi táblázat a felvázolt forrásfelhasználási módokhoz kapcsolódóan mutatja be a Békés megyében található 75 település besorolását.

3. táblázat: Békés megye településeinek besorolása forrásfelhasználási módok szerint

Település	Célterület járás	Forrásfelhasználási mód
Békéscsaba	Békéscsabai járás	Fenntartható városfejlesztés
Csorvás		
Újkígyós		
Doboz		
Csabaszabadi		

Gerendás		
Kétsoprony		
Szabadkígyós		
Telekgerendás		
Gyula	Gyulai járás	
Elek		
Kétegyháza		
Lőkösháza		
Mezőkovácsháza	Mezőkovácsházai járás	Földrajzi célterület
Battonya		
Medgyesegyháza		
Mezőhegyes		
Dombegyház		
Kevermes		
Almáskamarás		
Dombiratos		
Kaszaper		
Kisdombegyház		
Kunágota		
Magyarbánhegyes		
Magyardombegyház		
Medgyesbodzás		
Nagybánhegyes		
Nagykamarás		
Pusztaottlaka		
Végegyháza		
Sarkad	Sarkadi járás	Földrajzi célterület
Biharugra		
Geszt		

Körösnagyharsány		
Kötegyán		
Méhkerék		
Mezőgyán		
Okány		
Sarkadkeresztúr		
Újszalonta		
Zsadány		
Békés	Békési járás	Földrajzi célterület
Mezőberény		
Bélmegyer		
Kamut		
Köröstarcsa		
Murony		
Tarhos		
Gyomaendrőd	Gyomaendrődi járás	Földrajzi célterület
Dévaványa		
Csárdaszállás		
Ecsegfalva		
Hunya		
Orosháza	Orosházi járás	Földrajzi célterület
Tótkomlós		
Gádoros		
Nagyszénás		
Békéssámson		
Csanádapáca		
Kardoskút		
Pusztaföldvár		
Szarvas	Szarvasi járás	Földrajzi célterület

Kondoros		
Békésszentandrás		
Csabacsűd		
Kardos		
Örménykút		
Szeghalom	Szeghalmi járás	Földrajzi célterület
Füzesgyarmat		
Körösladány		
Vésztő		
Bucsa		
Kertészsziget		
Körösújfalu		

Az alábbi táblázat a megyei forráskeret forrásfelhasználási módok szerinti allokációját mutatja be részletesebben.

4. táblázat: A forrásfelhasználási módok forrásallokációjának összefoglalása

Forrásfelhasználási mód	Allokált forrás (Mrd Ft)	Forrás aránya a megyei forráskereten belül (%)
I. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód	**23 588**	**27,31**
Békéscsabai járás	15 687	18,16
Gyulai járás	7 901	9,15
Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód (II-VIII. forrásfelhasználási módok)		
II. Békési járás földrajzi célterület	7 041	8,15
III. Gyomaendrődi járás földrajzi célterület	4 526	5,24
IV. Mezőkovácsházai járás földrajzi célterület	9 354	10,83
V. Orosházi járás földrajzi célterület	9 781	11,32
VI. Sarkadi járás földrajzi célterület	5 538	6,41
VII. Szarvasi járás földrajzi célterület	5 245	6,07
VIII. Szeghalmi járás földrajzi célterület	5 689	6,59
IX. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módja	15 633	**18,09**
Összesen:	**86 395**	

A következő térképen részletesen bemutatjuk az egyes forrásfelhasználási módok területi relevanciáját.

2. ábra: Békés megye járásai és a forrásfelhasználási módok kapcsolata

5. A PROJEKTKIVÁLASZTÁS AZ ITP 2021-27 ALAPJÁN - TELEPÜLÉSDIFFERENCIÁLÁS

Az ITP 3. fejezetében bemutattuk Békés megye belső területi kapcsolatrendszerét, ezen belül a térségi folyamatokat, valamint a megye településhálózatát. Megállapítást nyert, hogy Békés megye egésze, országos összehasonlításban jelentősen hátrányos területnek minősül. Ugyancsak rögzítésre került, hogy a területi különbségek ellenére, a társadalmi és gazdasági folyamatok esetében tapasztalható tendenciák iránya alapvetően a megye valamennyi települése esetében kedvezőtlen. A megyén belüli kedvezőtlen folyamatok ugyanakkor nem ugyanolyan mértékben érintik az egyes térségeket és településeket, ami megmutatkozik azok társadalmi-gazdasági és infrastrukturális fejlettségében, valamint gazdasági teljesítőképességében és ezzel összefüggésben a foglalkoztatottság és munkanélküliség aktuális alakulásában is.

Jelen fejezeten belül az egyes forrásfelhasználási módok, valamint a területfejlesztési program prioritásai és intézkedései, továbbá a kapcsolódó TOP Plusz intézkedések kapcsán is rögzítjük, hogy az egyes célterületeken belül, a rendelkezésre álló források felhasználása kapcsán a települések között milyen további, előzetes differenciálási eszközöket kíván a megye alkalmazni.

5.1. Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód

A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód alá sorolt célterületek és települések:

Békéscsabai járás települései:

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Békéscsaba megyei jogú város, megyeszékhely és járási székhely település,
- Csorvás és Újkígyós városok,
- Doboz nagyközség,
- Csabaszabadi, Gerendás, Kétsoprony, Szabadkígyós és Telekgerendás községek.

Gyulai járás települései:

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Gyula város, járási székhely település,
- Elek város,
- Kétegyháza nagyközség,
- Lökösháza község.

A forrásfelhasználási mód esetében a célterületeken belül megvalósításra kerülő projektek előzetes kiválasztása az ITS készítése során megtörténik, melynek értelmében a településdifferenciálás és projektkiválasztás e területek vonatkozásában irreleváns.

5.2. Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód

A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá tartozó, önálló forráskerettel rendelkező célterületek a 4.2 fejezetben beazonosításra kerültek.

A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá tartozó célterületek esetében Békés megye az alábbi szempontokat érvényesíti a településdifferenciálás és a projektkiválasztás vonatkozásában:

- a települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között
- a beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás
- a fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése
- a beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése
- a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák

A vizsgálat módja és a szempontok alkalmazása az egyes intézkedések esetében:

- a települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy az adott település népességcsökkenése meghaladja-e a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%át-át (8,195%).

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns intézkedés esetében alkalmazandó.

- a beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015 (IV. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül-e végrehajtásra.

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns TOP PLUSZ intézkedés esetében alkalmazandó.

- a fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják-e megvalósítani.

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns TOP PLUSZ intézkedés esetében alkalmazandó.

- a beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül-e megvalósításra.

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns TOP PLUSZ intézkedés esetében alkalmazandó.

- a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy a fejlesztés A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. határozattal érintett mellékletekben szerepelő településen valósul-e meg.

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns TOP PLUSZ intézkedés esetében alkalmazandó.

Az egyes szempontok érvényesítésének módját és a szempontok alapján kedvezményezett települések beazonosítását az alábbi táblázatok mutatják be:

5. táblázat: A Békési járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%át-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szerepelő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Békés	0	0	1	0	0	1
2.	Bélmegyer	1	1	1	0	0	3
3.	Kamut	0	0	1	0	0	1
4.	Köröstarcsa	1	0	1	0	0	2
5.	Mezőberény	0	0	1	0	0	1
6.	Murony	1	0	1	0	0	2
7.	Tarhos	1	0	1	0	1	3

6. táblázat: A Gyomaendrődi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%át-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szerepelő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Csárdaszállás	1	1	1	0	0	3
2.	Dévaványa	1	0	1	0	0	2
3.	Ecsegfalva	1	1	1	0	0	3
4.	Gyomaendrőd	0	0	0	0	0	0
5.	Hunya	1	0	0	0	0	1

7. táblázat: A Mezőkovácsházai járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%át-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szerepelő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Almáskamarás	1	1	1	1	1	5
2.	Battonya	0	1	1	1	0	3
3.	Dombegyház	0	1	1	0	0	2
4.	Dombiratos	1	1	1	0	0	3
5.	Kaszaper	1	0	1	0	0	2
6.	Kevermes	1	1	1	1	0	4
7.	Kisdombegyház	1	1	1	0	0	3
8.	Kunágota	0	1	1	1	0	3
9.	Magyarbánhegyes	1	1	1	0	0	3
10.	Magyardombegyház	1	1	1	0	0	3
11.	Medgyesbodzás	1	1	1	0	0	3
12.	Medgyesegyháza	1	0	1	0	0	2
13.	Mezőhegyes	1	0	1	0	1	3
14.	Mezőkovácsháza	1	0	1	0	0	2
15.	Nagybánhegyes	1	0	1	0	0	2
16.	Nagykamarás	1	1	1	1	0	4

17.	Pusztaottlaka	1	1	1	0	0	3
18.	Végegyháza	1	1	1	1	0	4

8. táblázat: Az Orosházi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%át-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szereplő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Békéssámson	0	0	0	0	0	0
2.	Csanádapáca	1	0	0	0	1	2
3.	Gádoros	1	0	0	0	0	1
4.	Kardoskút	1	0	0	0	0	1
5.	Nagyszénás	1	0	0	0	0	1
6.	Orosháza	0	0	0	0	0	0
7.	Pusztaföldvár	1	1	0	0	0	2
8.	Tótkomlós	0	0	0	0	0	0

9. táblázat: A Sarkadi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%át-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szerepelő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Biharugra	0	1	1	1	0	3
2.	Geszt	0	1	1	1	0	3
3.	Körösnagyharsány	1	1	1	1	0	4
4.	Kötegyán	0	1	1	0	0	2
5.	Méhkerék	0	1	1	0	0	2
6.	Mezőgyán	1	1	1	1	0	4
7.	Okány	1	1	1	0	0	3
8.	Sarkad	0	1	1	1	0	3
9.	Sarkadkeresztúr	1	1	1	0	0	3
10.	Újszalonta	1	1	1	1	0	4
11.	Zsadány	0	1	1	1	0	3

10. táblázat: A Szarvasi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%át-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szerepelő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Békésszentandrás	0	0	0	0	0	0
2.	Csabacsűd	1	0	0	0	0	1
3.	Kardos	1	1	0	0	0	2
4.	Kondoros	1	0	0	0	0	1
5.	Örménykút	1	1	0	0	0	2
6.	Szarvas	1	0	0	0	0	1

11. táblázat: A Szeghalmi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%át-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szerepelő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Bucsa	0	1	1	0	0	2
2.	Füzesgyarmat	0	0	1	0	0	1
3.	Kertészsziget	1	1	1	1	0	4
4.	Körösladány	0	0	1	0	0	1
5.	Körösújfalu	1	1	1	0	0	3
6.	Szeghalom	0	0	1	0	0	1
7.	Vésztő	1	0	1	0	1	3

5.3. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód

A kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód esetében a településdifferenciálás és projektkiválasztás irreleváns.

6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az ITP 2021-27 dokumentummal

6.1. Békés Megye döntéshozatali rendszerének bemutatása

Az alábbiakban a döntéshozatali rendszer aktuális szabályozási kereteit mutatjuk be, ezek a későbbiekben változtatás tárgyát képezhetik.
A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 22/2020. (II. 20.) önkormányzati határozattal fogadta el a Békés Megyei Önkormányzati Hivatal Ügyrendjét (továbbiakban: Ügyrend). A Hivatal feladatait az alábbi belső szervezeti tagozódásban látja el:

a) Titkársági és Jogi Osztály,

Közreműködik az önkormányzat működését elősegítő Európai Uniós pályázatokban, illetve a Területfejlesztési és Területrendezési Osztállyal közösen a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014 (XI.5.) Korm. rendeletben foglalt megyei önkormányzatra háruló feladatokban.

A Titkársági és Jogi Osztály a jogszabályi megfelelőségért felelős.

b) Területfejlesztési és Területrendezési Osztály

A döntéshez szükséges dokumentumok szakmai előkészítéséért felelős Osztály.

A Békés Megye Önkormányzatának Közgyűlés 10/2014. (XII.2.) önkormányzati rendeletével fogadta el a Békés Megyei Önkormányzat és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatát. Az ebben foglaltak szerint:
3. § (1) bekezdése értelmében az Önkormányzat az Mötv-ben előírt feladatok - területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési és koordinációs- mellett további, ágazati jogszabályokban megfogalmazott feladatokat lát el.
4. § (1) A megyei közgyűlés minősített többséggel egyes - átruházható - hatáskörei gyakorlását elnökére, bizottságaira és a jegyzőre ruházhatja. Az átruházott hatáskörök gyakorlása tovább nem ruházható.

A Közgyűlés mellett működő Területfejlesztési Bizottság:
1.) A Közbeszerzési és tervpályázati eljárásokban gyakorolja a megyei közgyűlés jogait és kötelezettségeit.
2.) Mint területi szereplő a 2014-2020 programozási időszakban ellátja az európai uniós forrásokból származó támogatások felhasználásával összefüggő, jogszabályon alapuló feladat- és hatásköröket. Ellátja a 2014-2020 közötti időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeltben a területi szereplő számára kijelölt feladatokkal meghatározott megyei Integrált Területi Program végrehajtásával kapcsolatos előkészítő, véleményező, javaslattevő és döntéshozatali feladatokat.
3.) A megyei önkormányzat a 2) pontban meghatározott feladatköreit – a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program és egyéb operatív programok keretében megjelenő felhívások tartalma szerint – a hivatal útján is elláthatja.

A fentieken túl fontos ismételten rögzíteni, hogy az önkormányzat szervezeti keretei között jelenleg a „Területfejlesztési és Területrendezési Osztály”, és ezen belül az elkülönülten működő „Projektmenedzsmenti csoport”, illetve „Területfejlesztési Csoport” látja el a tervezéshez valamint döntés előkészítéshez kapcsolódó feladatokat oly módon, hogy előbbi kiemelten a program lebonyolításra, és az ezzel kapcsolatos monitoring tevékenységre fókuszál, míg utóbbi elsődleges feladatköre az előkészítési munkák koordinálása. A Békés Megyei Önkormányzaton belül fenti

szervezeti struktúra a jövőben is fennmarad, a feladatok szervezése, a hatáskörök definiálása ugyanakkor az aktuális feladatoknak, kihívásoknak megfelelően folyamatosan változhat, alakulhat.
A 2014-2020-as fejlesztési periódusban az Európai Uniós programok előkészítése és lebonyolítása terén a Békés Megyei Önkormányzat szakemberei komoly szakmai tapasztalatra tettek szert. A Békés Megyei Önkormányzati Hivatal jelenleg összesen 36 fő alkalmazotti létszámmal működik, ebből 31 fő felsőfokú végzettséggel (diplomával) rendelkezik. Közülük közvetlenül 16 fő foglalkozik projektekkel (projektmenedzserként, pénzügyi vezetőként, ill. asszisztenciaként).

A döntés előkészítéshez, a döntéshozás működési rendjéhez és a program megvalósításhoz kapcsolódó folyamatok pontos szabályozása a későbbiekben, a vonatkozó rendeletek ismeretében történhet meg.

6.2. A Területi Kiválasztási Kritériumrendszer

A TOP Plusz keretében támogatható projektek – a korábbi időszakhoz hasonlóan – az Irányító Hatóság és a területi szereplők által kialakított kiválasztási szempontrendszer mentén kerülnek értékelésre. Ennek értelmében tehát az Irányító Hatóság határozza meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján a projektek meghatározott minimumot elérve teljesítik a támogathatóság szakmai színvonalát. Emellett a projektek a területi szereplők által, a megye szempontjából fontos kiválasztási kritériumok mentén is vizsgálatra kerülnek, így alakul ki az a projektkör, amelyek támogatásra javasolhatók.

Az Irányító Hatóság elsősorban az alábbi kritériumok mentén vizsgálja a támogatási kérelmeket:

12. táblázat: Az Irányító Hatóság által érvényesített kiválasztási kritériumok

	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
1.	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja
2.	Szakmai indokoltság, megalapozottság	A kiválasztási kritérium legfőbb funkciója a beavatkozás indokoltságának vizsgálata. Ehhez a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy kellő kidolgozottságú helyzetelemzés, igényfelmérés értékelése szükséges. A legtöbb felhívás esetében lehetőség van a részletes projekttartalom támogató döntés utáni kidolgozására, azonban a benyújtott információknak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az indokoltság, szükségesség vizsgálható legyen. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz és egyéb szakmai mutatókhoz való hozzájárulása.

		A megalapozottság keretében vizsgálhatóak a felhívások egyedi, alapvető szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelések.
3.	Fenntarthatóság, horizontális szempontok	A fenntarthatóság kiválasztás kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, társadalmi és pénzügyi dimenziókra is. A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalások, nyilatkozatok. Ennek keretében a kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát is vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
4.	Költségvetés	A kiválasztási kritérium egyrészt vizsgálja a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfelelést (amennyiben releváns), valamint az általános és szakmai belső arányok betartását. Továbbá ezen fő szempont alatt kerül vizsgálatra, hogy az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), ill. az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek.

A megye specifikus területi kiválasztási kritériumrendszer összeállítása során törekedtünk arra, hogy a szempontok a területfejlesztési koncepcióból vagy a területfejlesztési programból levezethetők legyenek.

Békés Megye Területfejlesztési Koncepciója és Békés Megye Területfejlesztési Programja rögzítik a megye hosszabb távú, illetve a 2021-2027-es időszakra vonatkozó célkitűzéseit. Ezek alapvetően a térség népességmegtartó erejének javítását, a térségi felzárkóztatást, továbbá a gazdaság dinamizálását kezelik kiemelt szempontként oly módon, hogy a célok elérését szolgáló fejlesztések megfeleljenek a környezeti fenntarthatóság, a társadalmi szolidaritás elveinek. Jelen dokumentum 1.1 alfejezetében részletesen bemutatott célrendszerhez a fent leírtak alapján a következő területi kiválasztási kritériumrendszert rendeljük.

13. táblázat: Békés Megye Területi Kiválasztási Kritériumrendszere

	Kritérium megnevezése	Kritérium tartalma	Kiválasztás indoka
1.	**Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése**	A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek olyan megoldásokkal próbálják a települési / térségi szükségleteket kielégíteni, amelyeknek a környezeti hatása elhanyagolható.	A fejlesztés hosszabb távon hozzájárul a klímaváltozás negatív hatásainak csökkentéséhez, adott esetben támogatja a körforgásos gazdaság feltételeinek kialakítását.
2.	**A digitális átállást elősegítő projektek előnyben részesítése**	A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek digitális, és okos technológiák innovációs célú kiaknázását tartalmazzák.	A fejlesztés által alkalmazott modern, okos technológiák hozzájárulnak a lakosság digitális tartalmakhoz való hozzáféréséhez, a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítéséhez és a helyi közösségek megerősítéséhez.
3.	**Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez**	A kritérium bevezetése az adott földrajzi területen belüli bárminemű egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.	A fejlesztés hosszabb távon hozzájárul a járási, illetve megyei perifériák felzárkóztatásához, a területi egyenlőtlenségek felszámolásához.
4.	**Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez**	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.	A fejlesztés elősegíti a gazdaság dinamizálását, kedvező feltételeket teremt a helyi vállalkozások versenyképességének javításához, adott esetben hozzájárul a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok erősítéséhez.

14. táblázat: A megyei TKR kritériumok kapcsolódása az ITP-hez: Békés megye

TKR Kritérium		***1.2 Településfejlesztés,***	***2.1 Klímabarát***	***3.1 Megyei és térségi***	***3.3 Helyi és térségi***

megnevezése (megyei)	1.1. Helyi gazdaságfejlesztés			települési szolgáltatások			megye	fejlesztések		közszolgáltatások	
	aságfejlesztés 1.1.1 Helyi	*se 1.1.2 4 és 5 számjegyű*	*1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés*	*1.2.1 Élhető települések*	*(ERFA)*	*1.2.3 Belterületi utak fejlesztése*	*2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek*	*3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció*	*3.1.3 Egyéb (közösségfejlesztés, stb)*	*3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése*	*3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra*
Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*			*x*	*x*
A digitális átállást elősegítő projektek előnyben részesítése	***x***		*x*	*x*			*x*			*x*	*x*
Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*
Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*	*x*		*x*

7. AZ ITP 2021-27 MONITORINGJA ÉS INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

Az ITP 2021-27-hez kapcsolódó monitoring tevékenység esetében elsődleges szempont a TOP Plusz indikátorokhoz történő igazodás. Ennek elsődleges oka, hogy az ITP 2021-27 ugyan a megyei területfejlesztési program tartalmának megfelelően priorizálja a fejlesztési szükségleteket, de azt a TOP Plusz prioritás struktúra szerint rendszerezve mutatja be. Ennél is fontosabb szempont, hogy az ITP 2021-27 csak és kizárólag a TOP Plusz által biztosított forráskeretek felhasználását kezeli és ezzel a monitoring is ennek a keretnek a felhasználási eredményességét méri.

A TOP Pluszban tett eredményességi indikátorvállalások és az alkalmazott forrásallokáció alapján a területi szereplő megyéknek folyamatosan szükséges nyomon követni a forrás meghirdetését és felhasználását, amelyhez kapcsolódó táblázatok a későbbiekben kerülnek kidolgozásra.

Az „Útmutató a megyék integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2021-2027” című módszertani dokumentum 2.4 alfejezetében leírtakkal összhangban Békés megye integrált területi programja a TOP Plusz valamennyi prioritási tengelye esetében meghatároz teljesítendő kimeneti indikátorokat és azok elvárt célértékét. Az indikátor értékek meghatározása során szem előtt tartottuk, hogy az ITP 2021-27-et a TOP Plusz támogatható tevékenységeit lefedően kell összeállítani, azaz valamennyi, a TOP Pluszban megjelenő tématerületre vonatkozóan szükséges a megye területére felhívásokat – ennek megfelelően pedig szakmailag megalapozott indikátorvállalásokat – tervezni.

Az indikátor célértékek meghatározása előtt több körben egyeztettünk az Irányító Hatósággal is, több alkalommal jelezve az indikátortervezéssel kapcsolatos szakmai, módszertani problémákat. A kapott információk alapján a jelen ITP tervezet készítésének időpontjában látható, hogy az indikátor célértékek véglegesítése nem lehetséges, több esetben módszertani akadálya van a mutató értelmezésének, a kapcsolódó megyei célérték meghatározásának. Ahol tehát lehetséges, az indikátorok előzetes, az előbb leírtak miatt **csupán tervnek minősíthető értékeit** az alábbi táblázatban rögzítjük.

15. táblázat: Békés Megye Integrált Területi Programja 2021-2027 indikátor célérték vállalásai

TOP Plusz prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegység	TOP Plusz célérték (2027)	IH által javasolt célérték (2027)
1. Versenyképes megye	RCO01 - Támogatott vállalkozások (mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások szerinti bontásban)	db	944,00	49,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (4-5 számjegyű utak)	km	442,41	26,20
	RCO77 - Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	db	329,00	11,00
	RCO 26 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	ha	65,20	5,17

	érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra (ha)			
	RCR 35 - Árvízvédelmi intézkedések előnyeiből részesülő lakosság (fő)	fő	168 968,00	7 006,00
	RCO58 - Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km)	km	669,72	41,00
	RCO65 - Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (személyek)	fő	540,00	108,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (Belterületi utak)	km	290,69	70,58
	RCO74 - Az integrált területfejlesztési stratégiák projektjei által érintett lakosság (fő)	fő	Később kerül célérték megadásra	
	RCO75 - Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák (db)	db	Később kerül célérték megadásra	
	Eredményt keresünk még. Várhatóan: RCR52 - Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha)		Később kerül célérték megadásra	
2. Klímabarát megye	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év)	CO2t/év	25 056,26	1 554,00
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2)	m2	274 739,68	17 041,24
	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év) (fenntartható városfejlesztés)	CO2t/év	14 330,27	888,84
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2) (fenntartható városfejlesztés)	m2	157 130,16	9 746,03
3. Gondoskodó megye	Munkanélküli és inaktív résztvevők CO01 + CO03 - (kb. a *korábbi PO25)*	fő	54 686,00	877,45

	TOTAL NUMBER OF PARTICIPANTS indikátor része			
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (szociális városrehabilitáció)	fő	61 254,00	5 400,00
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (egyéb ESZA projektek)	fő	1 501 456,00	21 000,00
	OP specifikus kimeneti: Megvalósított programok száma tagállami kimeneti indikátort javasoljuk.	fő	Később kerül célérték megadásra	
	RCO66 - Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	5 480,00	140,00
	RCO67 - Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	14 683,00	207,00
	Az alkalmazott indikátor és célérték módszertan egyeztetés alatt áll, később kerülnek megadásra további indikátorok.(RCR73 vagy RCO69 lesz.)		Később kerül célérték megadásra	

8. AZ ITP 2021-27 ÜTEMEZÉSE

16. táblázat: Békés Megye Integrált Területi Program 2021-2027 forrás ütemezése

			2021				2022				2023			
Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső összeg	1né	2.né	3.né	4.né	1né	2.né	3.né	4.né	1né	2.né	3.né	4.né
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	3,020			2,114		0,404		0,200		0,302			
	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	8,733			6,113		0,947		0,800		0,873			
	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3,048			2,134		0,310		0,300		0,305			
	1.2.1 Élhető települések	14,258			9,981		3,852		0,426					
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1,591					1,591							
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	7,445			4,445		3,000							
	1.3 Fenntartható városfejlesztés (1.3.1 és 1.3.2 felhívások)	13,778			12,248				1,530					
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	5,576			3,903				1,115		0,558			
	2.1.2 Fenntartható városfejlesztés (energetika)	2,094			1,094				1,000					
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	3.1.1 Megyei paktumok	5,458			5,458									
	3.1.2 Szociális városrehabilitáció (ESZA+)	3,135			2,135				1,000					
	3.1.3 Egyéb (közösségfejlesztés+sport+egyebek)	2,050			1,050				1,000					
	3.2.1 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+)	3,997			1,997				1,000		1,000			
	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3,353			2,353				1,000					
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	5,140			3,598				1,028		0,514			
	3.3.3 Fenntartható városfejlesztés (bölcsőde, óvoda, köznevelés, egészségügyi alap- és szakrendelés, szoc. alapszolgáltatás)	3,719			3,719									
		86,395	0,000	0,000	62,342	0,000	10,103	0,000	10,399	0,000	3,552	0,000	0,000	0,000

„Békés Megye Integrált Területi Programja 2021-2027” forrás allokációját és -ütemezését önálló excel mellékletben is csatoljuk.

MELLÉKLETEK

Területi Kiválasztási Rendszer összefoglaló táblázata

Jelen dokumentum 9. számú táblázata. (3. sz. word melléklet)

Excel mellékletek (ITP tervezési sablon Excel mellékletei):

Megyei ITP forrásallokációs tábla és megyei ITP projektek ütemezése (Külön, 1. sz. excel melléklet)

Megyei ITP eredmény és kimeneti mutatók (Jelen dokumentum 10. számú táblázata, valamint 2. sz. excel melléklet)

Terület Kiválasztási Kritérium Rendszer

Békés megye

Békés megye a(z) ***… Korm. határozat*** *alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához az alábbi saját* ***Területi Kiválasztási Rendszer*** *kritériumokat kívánja figyelembe venni és elfogadásra előterjeszteni a Monitoring Bizottság felé.*

A Békés megye által választott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer:

Sorszám	**Kritérium megnevezése**	***Tartalmi magyarázat***
1.	**Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése**	***A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek olyan megoldásokkal próbálják a települési / térségi szükségleteket kielégíteni, amelyeknek a környezeti hatása elhanyagolható.***
2.	**A digitális átállást elősegítő projektek előnyben részesítése**	***A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek digitális technológiák innovációs célú kiaknázását tartalmazzák.***
3.	**Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez**	***A kritérium bevezetése az adott földrajzi területen belüli bárminemű egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.***
4.	**Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez**	***A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.***

Dátum: ……, 2021……. …. …….
megyei közgyűlés elnöke

Megye:	Békés megye
Megyei keretösszeg összesen (Mrd Ft):	86,395

Alapadattábla

	1. prioritás keretösszege (Mrd Ft)	2. prioritás keretösszege (Mrd Ft)	3. prioritás keretösszege (Mrd Ft)	Megyei ERFA összesen (Mrd Ft)	Megyei ESZA összesen (Mrd Ft)	Összesen
megye	51,873	7,670	26,852	71,755	14,640	86,395

Tervezési tábla

Prioritás	Prioritás keretösszege (MrdFt)	Intézkedés (VMOP 2.0 alapján)	Intézkedés forráskerete (MrdFt)	Intézkedés aránya prioritáson belül (%)	Felhívás	Felhívás/Tématerület forráskerete (MrdFt)	Felhívás/Tématerület aránya intézkedésen belül (%)	Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)	Békési járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód II. keretösszege (MrdFt)	Gyomaendrődi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód III. keretösszege (MrdFt)	Mezőkovácsházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód IV. keretösszege (MrdFt)	Orosházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód V. keretösszege (MrdFt)	Sarkadi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VI. keretösszege (MrdFt)	Szarvasi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VII. keretösszege (MrdFt)	Szeghalmi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VIII. keretösszege (MrdFt)	Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód IX. keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	51,873				1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	3,020	20,4%	0,000	0,451	0,290	0,599	0,626	0,355	0,336	0,364	0,000	3,020
			14,801	28,5%	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	8,733	59,0%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	8,733	8,733
					1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3,048	20,6%	0,000	0,455	0,292	0,604	0,632	0,358	0,339	0,368	0,000	3,048
					Összesen	14,801		0,000	0,906	0,582	1,203	1,258	0,712	0,675	0,732	8,733	14,801
								Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)	Békési járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód II. keretösszege (MrdFt)	Gyomaendrődi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód III. keretösszege (MrdFt)	Mezőkovácsházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód IV. keretösszege (MrdFt)	Orosházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód V. keretösszege (MrdFt)	Sarkadi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VI. keretösszege (MrdFt)	Szarvasi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VII. keretösszege (MrdFt)	Szeghalmi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VIII. keretösszege (MrdFt)	Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód IX. keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
		1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	23,294	44,9%	1.2.1 Élhető települések	14,258	61,2%	0,000	2,128	1,368	2,827	2,956	1,674	1,585	1,720	0,000	14,258
					Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése	2,844		0,000	0,424	0,273	0,564	0,590	0,334	0,316	0,343	0,000	2,844
					Csapadékvíz	2,802		0,000	0,418	0,269	0,556	0,581	0,329	0,312	0,338	0,000	2,802
					Kerékpárút	3,974		0,000	0,593	0,381	0,788	0,824	0,467	0,442	0,479	0,000	3,974
					1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1,591	6,8%	0,000	0,237	0,153	0,315	0,330	0,187	0,177	0,192	0,000	1,591
					1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	7,445	32,0%	0,000	1,111	0,714	1,476	1,544	0,874	0,828	0,898	0,000	7,445
					Összesen:	23,294		0,000	3,477	2,235	4,619	4,830	2,735	2,590	2,809	0,000	23,294
								Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)									Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
		1.3 Fenntartható városfejlesztés	13,778	26,6%	1.3 Fenntartható városfejlesztés (1.3.1 és 1.3.2 konstrukciók összesen)	13,778	26,6%	13,778									13,778
								Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)	Békési járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód II. keretösszege (MrdFt)	Gyomaendrődi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód III. keretösszege (MrdFt)	Mezőkovácsházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód IV. keretösszege (MrdFt)	Orosházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód V. keretösszege (MrdFt)	Sarkadi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VI. keretösszege (MrdFt)	Szarvasi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VII. keretösszege (MrdFt)	Szeghalmi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VIII. keretösszege (MrdFt)	Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód IX. keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	7,670	2.1 Klímabarát megye	7,670	100,0%	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek	5,576	72,7%	0,000	0,766	0,493	1,018	1,064	0,603	0,571	0,619	0,442	5,576
								Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)									Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
					2.1.2 Fenntartható városfejlesztés (energetika)	2,094	27,3%	2,094									2,094
					Összesen	7,670		2,094	0,766	0,493	1,018	1,064	0,603	0,571	0,619	0,442	7,670
								Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)	Békési járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód II. keretösszege (MrdFt)	Gyomaendrődi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód III. keretösszege (MrdFt)	Mezőkovácsházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód IV. keretösszege (MrdFt)	Orosházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód V. keretösszege (MrdFt)	Sarkadi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VI. keretösszege (MrdFt)	Szarvasi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VII. keretösszege (MrdFt)	Szeghalmi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VIII. keretösszege (MrdFt)	Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód IX. keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	26,852	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	10,643	39,6%	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	5,458	51,3%	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	5,458	5,458
					3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	3,135	29,5%	0,000	0,468	0,301	0,622	0,650	0,368	0,349	0,378	0,000	3,135
					3.1.3 Helyi humán fejlesztések	2,050	19,3%	0,000	0,157	0,101	0,208	0,218	0,123	0,117	0,127	1,000	2,050
					Összesen	10,643		0,000	0,625	0,402	0,830	0,868	0,491	0,465	0,505	6,458	10,643
								Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)									Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
		3. 2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3,997	14,9%	3.2.1 Fenntartható városfejlesztés	3,997	14,9%	3,997									3,997
								Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)	Békési járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód II. keretösszege (MrdFt)	Gyomaendrődi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód III. keretösszege (MrdFt)	Mezőkovácsházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód IV. keretösszege (MrdFt)	Orosházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód V. keretösszege (MrdFt)	Sarkadi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VI. keretösszege (MrdFt)	Szarvasi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VII. keretösszege (MrdFt)	Szeghalmi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VIII. keretösszege (MrdFt)	Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód IX. keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	12,212	159,2%	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3,353	27,5%	0,000	0,500	0,322	0,665	0,695	0,394	0,373	0,404	0,000	3,353
					Bölcsődei fejlesztés	0,802		0,000	0,120	0,077	0,159	0,166	0,094	0,089	0,097	0,000	0,802
					Óvodai fejlesztés	1,500		0,000	0,224	0,144	0,297	0,311	0,176	0,167	0,181	0,000	1,500
					Köznevelés	1,051		0,000	0,157	0,101	0,208	0,218	0,123	0,117	0,127	0,000	1,051
					3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	5,140	42,1%	0,000	0,767	0,493	1,019	1,066	0,603	0,571	0,620	0,000	5,140
					Egészségügyi alap-és szakrendelés	2,424		0,000	0,362	0,233	0,481	0,503	0,285	0,269	0,292	0,000	2,424
					Szociális alapszolgáltatás	2,716		0,000	0,405	0,261	0,539	0,563	0,319	0,302	0,328	0,000	2,716
								Fenntartható város forrásfelhasználási mód I. keretösszege (MrdFt)									Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)
					3.3.3 Fenntartható városfejlesztés (bölcsőde, óvoda, köznevelés, egészségügyi alap- és szakrendelés, szoc. alapszolgáltatás)	3,719	30,5%	3,719									3,719
					Összesen:	12,212		3,719	1,268	0,815	1,684	1,761	0,997	0,944	1,024	0,000	12,212
								23,588									

Kitöltési útmutató:

- Kérjük, hogy a "G" oszlopban szereplő adatok ne kerüljenek módosításra. Amennyiben a megye bármely adaton módosítani szeretne, előzetesen egyeztetnie szükséges az ITI-vel.
- Kérjük a forrásfelhasználási módok oszlopainak feltöltését, a "G" oszlopban szereplő adatoknak megfelelően. A felesleges oszlopok törölhetőek.
- A táblát forintban szükséges kitölteni, amely Mrd Ft-ban látszódik. A cellák formátuma nem módosítható.
- Kérem, hogy oszlop beszúrásnál vagy törlésnél, ügyeljenek az "Összesítő" oszlopban szereplő képletek igazítására.
- A kiemelt kedvezményezetti forrásfelhasználási módra vonatkozóan egy oszlop kitöltése szükséges. Abban összevontan szükséges feltüntetni a megyei önkormányzat és a Magyar Közút forráskeretét.
- Amennyiben a fertartható városfejlesztés körében több város kerül kijelölésre, egy oszlop kitöltése szükséges. Abban összevontan szükséges feltüntetni az elkülönített keretösszeget, nem kell városokra külön megbontani.

ÜTEMEZÉS

Megye neve:	Békés megye
Megye forráskerete (Mrd Ft):	86395000000,01

Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső összeg	2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027				Összes forrás	Ell.
			1né	2.né	3.né	4.né	1né	2.né	3.né	4.né	1né	2.né	3.né	4.né	1né	2.né	3.né	4.né	1né	2.né	3.né	4.né	1né	2.né	3.né	4.né	1né	2.né	3.né	4.né		
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	3,020			2,114		0,404		0,200		0,302																				3,020	0,000
	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	8,733			6,113		0,947		0,800		0,873																				8,733	0,000
	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3,048			2,134		0,310		0,300		0,305																				3,048	0,000
	1.2.1 Élhető települések	14,258			9,981		3,852		0,426																						14,258	0,000
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1,591					1,591																								1,591	0,000
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	7,445			4,445		3,000																								7,445	0,000
	1.3 Fenntartható városfejlesztés (1.3.1 és 1.3.2 felhívások)	13,778			12,248				1,530																						13,778	0,000
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	5,576			3,903				1,115		0,558																				5,576	0,000
	2.1.2 Fenntartható városfejlesztés (energetika)	2,094			1,094				1,000																						2,094	0,000
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	3.1.1 Megyei paktumok	5,458			5,458																										5,458	0,000
	3.1.2 Szociális várorehabilitáció (ESZA+)	3,135			2,135				1,000																						3,135	0,000
	3.1.3 Egyéb (közösségfejlesztés+sport+egyebek)	2,050			1,050				1,000																						2,050	0,000
	3.2.1 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+)	3,997			1,997				1,000		1,000																				3,997	0,000
	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3,353			2,353				1,000																						3,353	0,000
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	5,140			3,598				1,028		0,514																				5,140	0,000
	3.3.3 Fenntartható városfejlesztés (bölcsőde, óvoda, köznevelés, egészségügyi alap- és szakrendelés, szoc. alapszolgáltatás)	3,719			3,719																										3,719	0,000
		86,395	0,000	0,000	62,342	0,000	10,103	0,000	10,399	0,000	3,552	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	86,395	0,000